

Zuiveringsplicht glastuinbouw

Wie in een kas teelt, is per 1 januari 2018 verplicht om het water dat uit de kas in het oppervlaktewater komt te zuiveren. Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden ontwikkeld. Er zijn ook vrijstellingsmogelijkheden. Marc van der Niet zet de zaken op een rij voor de bolbloementeelt.

Tekst: Marc van der Niet, Delphy Bloembollen, Hillegom | Fotografie: René Faas

De reden voor het aanscherpen van de zuiveringsplicht, zoals die is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer, is om emissie van gewasbeschermingsmiddelen vanuit de glastuinbouw naar het oppervlaktewater te voorkomen. Alle glastuinbouwbedrijven vallen onder deze zuiveringsplicht. Dit betekent voor de broeie-

rij dat ook bedrijven met een schuurkas of vaste tunnelkas eronder vallen. Er is geen onderscheid in grootte, ook kleine kassen vallen onder de regeling. In een aantal gevallen kan een ondernemer echter een vrijstelling krijgen.

Een eerste mogelijkheid voor vrijstelling is het niet gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen in de kas. De zuive-

ringsplicht heeft namelijk alleen betrekking op gewasbeschermingsmiddelen op basis van organische verbindingen. De toepasbaarheid van deze mogelijkheid hangt af van de teelt. Voor een bol-op-pot-product dat maximaal twee weken in de kas staat, is dit zeker een optie; voor lelies die drie tot vier maanden in de kas staan, is dit heel anders. Vindt er alleen bolont-

smetting plaats, dan is toch de verwachting dat de werkzame stoffen hiervan gedeeltelijk afspoelen en in het drainwater terug te vinden zijn en zuivering hierdoor noodzakelijk is.

LOZER OF NULLOZER?

Vrijstelling is ook mogelijk als aan te tonen is dat u niet loost oftewel uw bedrijf 'nullozer' is. Hiervoor is het noodzakelijk om voor het bevoegd gezag (het hoogheemraadschap en de gemeente) de waterstromen in kaart te brengen. Het Platform Duurzame Glastuinbouw heeft een protocol nullozingen opgesteld waarin de geldende regelgeving staat. Hierbij dient ook het verbruik, de hoeveelheden en de opslagcapaciteiten inzichtelijk te worden gemaakt. Bolbloementelers werken vaak met beregeningssytemen, druppelsslangen en beregening op de plantlijn bij teelt in kisten en bol-op-pot. Opgang van drain(age)water vindt in het geval van vollegrondsteelt plaats door drainagebuizen als deze aanwezig zijn. In het geval van betonvloeren kan gietwater alleen wegvloeien door afvoerkanalen. Als deze kanalen uitstromen op het oppervlaktewater of vuilwaterriool, is sprake van een lozing en zijn maatregelen nodig.

DIVERSITEIT

De broei van bolbloemen kent een grote diversiteit aan gewassen en teelttechnieken: van lelies in de vollegrond, Muscari op pot tot tulpen op water. Daarnaast is ook de bedrijfsgrootte binnen de broerij zeer divers. Deze factoren zorgen ervoor dat er geen waterhuishouding hetzelfde is en geen goed antwoord is te geven op de vraag hoe als teler invulling te geven aan deze zuiveringsplicht. Om het inzichtelijker te maken, wordt onderscheid gemaakt tussen broei in de volle grond, teelt uit de grond (teelt in kisten en bol-op-pot), en waterbroei.

VOLLEGRONDSTEELT

Kassen waarin bolbloemgewassen in de volle grond worden gebroeid, zijn vaak voorzien van drainagebuizen. Is dit niet het geval, dan is er ook geen mogelijkheid tot zuivering van lozingswater en is de zuiveringsplicht niet van toepassing. Op dat moment geldt alleen de zorgplicht om door verstandig bemesten en doelgerichte gewasbescherming emissies te voorkomen. Als er wel drainage aanwezig is, dan zal het water dat hieruit stroomt moeten worden opgevangen. Dit kan door de aanleg van een hoofdbuis waardoor een gesloten drainagesysteem ontstaat. De drainsilo waar de hoofdbuis op uitkomt, is dan de voorraadbak voor de zuiveringsinstallatie waarna het water geloosd of hergebruikt wordt.

Het komt voor dat door bijvoorbeeld kwel veel meer drainwater wordt afgevoerd dan dat er in de kas beregend wordt. Dit water,

dat niet van het bedrijf zelf afkomstig is, zou ook moeten worden gezuiverd. Dit is echter niet als doelmatig te beschouwen. Om de doelmatigheid van zuivering te beoordelen heeft het Platform Duurzame Glastuinbouw (POG) als richtlijn een concept-werkwijze opgesteld. Hierin is gesteld dat als er meer dan 0,75 m³/uur/ha wordt opgevangen, er een maatwerkoplossing toegepast dient te worden. Het PDG stelt zelfs dat 'in situaties waarbij in alle dertien registratieperiodes de hoeveelheid drainagewater 1,5 maal zo groot is als de watergift, zelfs ongezuiverd lozen kan worden toegestaan'. Deze vrijstellingsduur is niet oneindig en wordt beperkt tot tien tot vijftien jaar. Het verzoek tot een maatwerkoplossing kan gedaan worden bij het bevoegd gezag. In het geval van lozing op het oppervlaktewater is dit het hoogheemraadschap. Maatwerk moet individueel aangevraagd worden en er wordt per bedrijf bekeken welke maatregelen getroffen kunnen worden.

TEELT UIT DE GROND

Teelt in kisten, zoals tulpen op potgrond, grote hyacintenbroeikisten en bol-op-pot-producten, vindt meestal plaats op teelttafels met daaronder betonvloeren of direct op de betonvloer. Als teelttafels of kisten op een onverharde vloer staan en deze grond is gedraineerd, bestaat er toch een risico op lozing en zal het drainwater opgevangen en gezuiverd moeten worden. In de praktijk wordt dermate weinig water gegeven dat de hoeveelheid lozingswater in deze gevallen miniem zo niet nul zou zijn. Het bevoegd gezag zal hier zeer waarschijnlijk echter geen genoegen meenemen. Ook kan de onverharde vloer afgedicht worden met bijvoorbeeld een waterdichte folie. Is het gehele oppervlak een vloeistofdichte betonvloer en zijn er afvoerputten of is er een afvoergoot aanwezig, dan dienen deze uit te komen op een drainsilo om vervolgens gezuiverd en geloosd of idealiter hergebruikt te worden. Omdat de hoeveelheden afgevoerd drainwater vanaf de betonvloer beperkt zullen zijn en de broerij een seizoensgebonden productie is waarbij de kas een groot deel van het jaar ongebruikt is, lijkt mobiele zuivering ter plaatse in deze situatie het beste alternatief. Er is nu één aanbieder van deze dienst, voor 2018 zullen dit er drie worden.

WATERBROEI

De broei op water staat op zichzelf. Prikbakken worden bij planten gevuld en soms nog een keer ververs. Het vuile water uit deze prikbakken dient dan opgevangen te worden. Dit mag niet geloosd worden tenzij gebruik van gewasbeschermingsmiddelen uitgesloten is, bijvoorbeeld door bemonstering van het restwater. In het geval dat er niet ververs wordt, is aan het eind van de trek het meeste water door

Om glastuinbouwondernemers te ondersteunen bij het in kaart brengen van de waterstromen heeft Delphy hiervoor een dienst ontwikkeld: de Bedrijfsscan Waterstromen. Het oordeel van de Delphy-adviseurs wordt regelmatig getoetst bij waterschappen, omgevingsdiensten en gemeenten, waarmee we de bruikbaarheid van ons advies zo hoog mogelijk houden. De rapportage bevat een overzicht van eventuele knelpunten en een overzicht van de zaken die moeten worden gedaan. Het is vervolgens mogelijk dat we met de teler het Dossier Waterstromen opbouwen. Dit Dossier Waterstromen kan worden gebruikt om aan het bevoegd gezag aan te tonen dat het bedrijf nullozer is, of vormt de basis van overleg met bevoegd gezag als men een maatwerkvoorschrift aan wil vragen. Doel is dat bedrijven weten wat ze moeten doen om de waterstromen op het bedrijf optimaal in te richten zodat de bedrijfsvoering optimaal verloopt en het bedrijf voldoet aan de geldende regelgeving.

het gewas opgenomen. Voor het kasoppervlak geldt hetzelfde als bij de broei op kisten. Ook bij eb-en-vloedsystemen dient het retourwater gezuiverd te worden alvorens dit geloosd wordt.

HOE TE VOLDOEN?

Als een teler zijn waterstromen in kaart gebracht heeft en niet aan kan tonen nullozer te zijn, dan moet hij maatregelen nemen. Drain(age)water dient opgevangen te worden in een drainsilo. Er zijn acht door de beoordelingscommissie zuiveringsinstallaties glastuinbouw (BZG) goedgekeurde zuiveringsinstallaties. Vaak zijn deze gebaseerd op een werkingsprincipe van UV-licht gecombineerd met toevoeging van de oxidatieve stof waterstofperoxide, ozon of een actief koolfilter. Deze installaties zijn verkrijgbaar met verschillende capaciteiten zodat met de bedrijfsscan waterstromen naar een juiste capaciteit kan worden gezocht. Aanschafprijzen beginnen bij 15.000 euro, waardoor bij kleine volumes en een beperkte periode van gebruik het inhuren van een mobiele zuiveringsinstallatie vaak een betere oplossing is. Wel dienen ook in deze situatie de waterstromen zo aangepast te worden dat alle reststromen in een hiervoor bestemde silo terecht komen. Deze kan dan periodiek gezuiverd worden door een extern bedrijf. ♦